

บทที่ 5

การส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ

การส่งเสริมและชักชวนให้ชาวต่างประเทศมาลงทุนในประเทศไทย รัฐบาลไทยจะต้องให้ความมั่นใจในผลตอบแทนของเงินทุนที่ต่างประเทศนำเข้ามาลงทุนรวมทั้งการเปลี่ยนแปลงระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ของทางราชการ และการเปลี่ยนแปลงอื่น ๆ อาจเป็นสาเหตุสำคัญที่จะยับยั้งการลงทุนของชาวต่างประเทศและอุตสาหกรรมภายในประเทศ เพราะสิ่งที่น่ากลัวที่สุดอีกสำหรับผู้ลงทุนชาวต่างประเทศก็คือการตัดสินใจยึดทุนต่างประเทศโดยรัฐบาล หรือข้อผูกมัดในผลประโยชน์ต่าง ๆ ของผู้ลงทุนชาวต่างประเทศ ประกอบด้วยประเทศไทยเองก็จะต้องแข่งขันกับบรรดาประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลายในการที่จะชักชวนให้ชาวต่างประเทศมาทำการลงทุน ประเทศไทยที่มีหลักประกันความมั่นคงและเชื่อถือมาเป็นระยะเวลายาวนาน และเป็นความน่าไว้วางใจมาก ก็จะสามารถชักจูงและส่งเสริมกำลังใจให้นักลงทุนชาวต่างประเทศมาลงทุนเสี่ยงหากำไรในประเทศนั้นมากขึ้นนอกจากนี้ การที่ประเทศไทยมีตลาดแคบและไม่อาจขยายอย่างรวดเร็วได้ จึงเป็นอุปสรรคสำคัญในการชักจูงให้นักลงทุนชาวต่างประเทศลงทุนภายในประเทศ เพราะผู้ลงทุนชาวต่างประเทศถือว่าตลาดในประเทศไทยเปรียบเสมือนตลาดสุดท้าย (Marginal Market) ซึ่งผู้ลงทุนคิดว่าหากเขาไปลงทุนอุตสาหกรรมในประเทศที่มีตลาดกว้างกว่าแล้ว ย่อมได้ผลประโยชน์มากกว่า การที่จะมาลงทุนตั้งโรงงานอุตสาหกรรมขึ้นในประเทศไทยก็จะต้องอยู่ในความควบคุมของตลาดที่มีความสำคัญกว่า (Potential Market) ทำให้ไม่อาจขยายการผลิตให้กว้างขวางออกไปได้ ประกอบกับค่าลงทุนในการผลิตในตลาดภายในที่แคบ มีอัตราเฉลี่ยที่สูงกว่าประเทศที่มีตลาดภายในกว้างกว่า และในเมื่อค่าลงทุนในการตั้งอุตสาหกรรมในประเทศเหล่านี้สูงกว่าในประเทศอุตสาหกรรมมากมายแล้ว ก็ไม่มีประโยชน์อันใดที่นักลงทุนชาวต่างประเทศจะมาลงทุนตั้งอุตสาหกรรมในประเทศไทยเพื่อให้มาแข่งขันกับประเทศผู้ลงทุนหรือประเทศพัฒนา ทั้งนี้การที่ประเทศไทยมีตลาดแคบและจำกัดเฉพาะภายในประเทศสามารถชี้ให้เห็นว่า ประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศยังคงดำรงชีพอยู่ท่ามกลางความยากจน และไม่เคยชินกับการซื้อสินค้าอุตสาหกรรมเพื่อการลงทุนใหญ่ๆ ดังนั้นการขยายตลาดภายในประเทศจึงจำเป็นต้อง

พัฒนาทุกส่วนทุกตอนของระบบเศรษฐกิจของประเทศเหล่านี้ในทุก ๆ ด้าน ซึ่งหากประเทศไทยสามารถพัฒนาเศรษฐกิจให้เจริญขึ้น ก็ย่อมนำประโยชน์ให้แก่ประเทศด้วยการมีความสัมพันธ์ในด้านการค้ากับต่างประเทศมากขึ้นด้วย

สิ่งที่บริษัทต่างชาติหวังเน้นในการเข้ามาลงทุนก็คือ นโยบายเศรษฐกิจแบบชาตินิยม ซึ่งสร้างความรู้สึกต่อต้านการลงทุนจากต่างประเทศ ดังนั้น จึงเป็นธรรมชาติที่บริษัทข้ามชาติจะผลักดันให้รัฐบาลไทยดำเนินนโยบายเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม และส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศโดยอำนวยความสะดวกทั้งในการส่งเงินทุน กำไร ดอกเบี้ย ค่าสิทธิบัตร ค่าเครื่องหมายการค้า และเงินได้ประเภทอื่นๆ กลับสู่ประเทศผู้ลงทุน อย่างไรก็ตามบริษัทข้ามชาติไม่ได้ดำเนินการผลักดันนโยบายดังกล่าวเอง หากแต่อาศัยกลไกของรัฐบาลประเทศเจ้าลงทุน เพื่อบังคับและกดดันให้รัฐบาลไทยยกเลิกนโยบายเศรษฐกิจแบบชาตินิยมในระหว่างปี 2475-2500 ซึ่งขัดต่อผลประโยชน์ของบริษัทข้ามชาติและระบบทุนนิยมโลก การรวมตัวและประสานระหว่างรัฐบาลประเทศมหาอำนาจ โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา กับสถาบันการเงินระหว่างประเทศ (ธนาคารโลก และกองทุนการเงินระหว่างประเทศ) และบริษัทข้ามชาติ ได้ประสบความสำเร็จ โดยรัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม ต้องส่งเสริมการลงทุนของชาวต่างประเทศในปี พ.ศ. 2497 และร่วมลงนามใน "ความตกลงว่าด้วยการค้าประกันการลงทุนของคนอเมริกัน" กับรัฐบาลสหรัฐฯ เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2497 ซึ่งระหว่างปี 2500-2505 บริษัทข้ามชาติได้เข้ามาแสวงหาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจในระบบเศรษฐกิจไทยโดยปราศจากอุปสรรคใด ๆ นอกจากการผลักดันให้รัฐบาลไทยดำเนินนโยบายการส่งเสริมการลงทุนของชาวต่างประเทศแล้ว บริษัทข้ามชาติยังจะแสวงหาผลประโยชน์จากนโยบายเศรษฐกิจที่มีอยู่เดิม และ/หรือ ผลักดันให้มีการปรับนโยบายเศรษฐกิจในทิศทางที่เกื้อกูลผลประโยชน์ของตนอีกทางหนึ่งด้วย

รัฐบาลได้ส่งเสริมให้มีการลงทุนจากต่างประเทศเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จาก พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม พ.ศ. 2503 ได้กำหนดสิทธิประโยชน์สำหรับนักลงทุนเอกชนมากมาย เช่น รัฐจะไม่โอนกิจการอุตสาหกรรมมาเป็นของรัฐ งดเก็บภาษีอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักร และอุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรมมาเป็นของรัฐ งดเก็บภาษีอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักร และอุปกรณ์ที่ใช้ในกิจการอุตสาหกรรม งดเก็บภาษีเงินได้ อนุญาตให้นำเงินออกนอกประเทศได้ เป็นต้น

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า การลงทุนจากต่างประเทศจะก่อให้เกิดผลดีทางเศรษฐกิจแก่ประเทศไทยในหลายประการ เช่น การขยายตัวทางเศรษฐกิจจะเพิ่มขึ้น อัตราสูงขึ้น เทคโนโลยีวิทยาการใหม่ ๆ ก็เพิ่มขึ้น ทรัพยากรของประเทศจะถูกใช้อย่างเต็มที่มากขึ้นทั้งในด้านแรงงานและทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเหลือเฟือ ซึ่งจากประโยชน์ดังกล่าว ประเทศไทยจึงได้มีการให้สิทธิพิเศษต่าง ๆ แก่นักลงทุนอุตสาหกรรมจากต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการลดหย่อนภาษีบางชนิดให้เป็นพิเศษ และการใช้กำแพงภาษีป้องกันการแข่งขันจากต่างประเทศ ซึ่งจำเป็นต้องแข่งขันซึ่งกันและกันกับประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ ในการที่จะดึงดูดนักลงทุนอุตสาหกรรมจากต่างประเทศ อย่างไรก็ตามในหลักการดังกล่าว ประเทศไทยก็หวังว่าจะได้รับผลประโยชน์อย่างเต็มที่ แต่ในทางปฏิบัติก็ไม่ได้รับผลตามที่คาดหวังไว้ เนื่องจากนักลงทุนชาวต่างชาติมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมบางประการ ยกตัวอย่างเช่น มีการเอาโรคเอาเปรียบทางเศรษฐกิจต่อประเทศที่ตนเข้าไปลงทุน อันก่อให้เกิดความไม่พอใจของคนในชาติจะเกิดขึ้น และอาจรุนแรงถึงขนาดมีปฏิกิริยาต่อต้านนักลงทุนชาวต่างชาติ ดังที่ปรากฏในประเทศไทยในช่วงเวลาต่อมา

การที่มีชาวต่างประเทศเข้ามาลงทุนในประเทศไทย ก็เนื่องด้วยสาเหตุสำคัญดังต่อไปนี้

1. การแสวงหาผลกำไรวัตถุประสงค์เบื้องต้นในการลงทุนของชาวต่างประเทศในประเทศไทยก็คือ ผลตอบแทนที่ได้จากการลงทุนในอัตราที่สูงกว่าผลตอบแทนที่ได้จากการลงทุนในประเทศของตนเอง หรือมุ่งผลกำไร ดังนั้นจึงเกิดการเคลื่อนไหวของเงินลงทุนจากประเทศพัฒนามายังประเทศไทย ซึ่งการเคลื่อนไหวของเงินทุนระหว่างประเทศในลักษณะดังกล่าว เป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดความเท่าเทียมกันระหว่างประเทศ เพราะมีการแบ่งสรร และใช้ประโยชน์ทรัพยากรของโลกให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด นอกจากนี้การที่ประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่มีทุนอย่างเหลือเฟือ และหากไปลงทุนแล้วได้ผลตอบแทนที่ต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ย ขณะที่เศรษฐกิจยังต้องการจะรักษาระดับความเจริญเติบโตไว้ต่อไป ก็จำเป็นต้องหาทางออกใหม่ ๆ สำหรับการลงทุนให้ได้ต่อไปเรื่อยๆ ซึ่งการขยายตลาดสำหรับผลผลิตในต่างประเทศก็เป็นทางออกที่สำคัญอย่างหนึ่งของนักลงทุนชาวต่างประเทศในประเทศไทย

2. การแสวงหาการรักษาและการขยายตลาด การที่คนในประเทศพัฒนาเข้ามาลงทุนในประเทศไทย ก็เพื่อมุ่งหวังที่จะจำหน่ายสินค้าของตน เพื่อลดข้อเสียเปรียบในสินค้าของตนที่ส่งออก ทั้งในด้านต้นทุนการผลิต ซึ่งต้องแข่งขันกันกับสินค้าที่ผลิตในประเทศไทย และแข่งขันกับชาติอื่น ๆ ที่เข้ามาลงทุนผลิตสินค้าชนิดเดียวกันในประเทศไทย

3. การแสวงหา การรักษาและการพัฒนาแหล่งวัตถุดิบ นักลงทุนที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทย ต่างก็หวังที่จะได้วัตถุดิบต่างๆ เช่น ข้าว ยางพารา ไม้สัก ฯลฯ เพื่อนำไปป้อนโรงงานอุตสาหกรรมในประเทศของตน ประกอบกับแหล่งวัตถุดิบของไทยยังมีราคาถูกและมีจำนวนมาก

4. ค่าแรงงานราคาถูก เนื่องจากประเทศพัฒนาส่วนใหญ่เป็นประเทศที่ขาดแคลนแรงงาน เพราะค่าแรงงานในประเทศสูงจนเป็นผลให้ต้นทุนการผลิตราคาสินค้าและบริการในประเทศสูงขึ้นไปด้วย แต่ในประเทศไทยมีแรงงานอยู่มาก และมีการว่างงานปรากฏอยู่โดยทั่วไป รวมทั้งมีค่าแรงงานต่ำ จึงเป็นเหตุให้ดึงดูดชาวต่างประเทศเข้ามาลงทุนได้

5. การลงทุนจากต่างประเทศในประเทศไทยมิได้หวังเพียงผลประโยชน์จากกำไรทางตรงเท่านั้น แต่ในบางครั้งก็มุ่งผลประโยชน์ในทางอ้อม เช่น เพื่อรักษาแหล่งวัตถุดิบ เพื่อสร้างตลาดสำหรับระบายสินค้าออกประเภทเครื่องจักรกล และเพื่อรักษาตลาดสินค้าเครื่องอุปโภคบริโภค รวมทั้งเพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงการแข่งขันกันระหว่างผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าชนิดเดียวกันในประเทศพัฒนา

6. เพื่อสนับสนุนให้มีการลงทุนของเอกชนในประเทศไทย เพราะการลงทุนจะเป็นตัวเร่งให้มีการพัฒนาอุตสาหกรรมเกิดขึ้นภายในประเทศ ซึ่งจะเป็นการยกระดับรายได้ และกระตุ้นให้มีการซื้อสินค้าประเภททุนจากประเทศผู้ลงทุน

1. การให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้ลงทุน

ประเทศไทย เป็นประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจหลักแบบการเกษตรกรรมมาเป็นระยะเวลานานหลายร้อยปี จวบจนกระทั่งภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ระบบเศรษฐกิจไทยจึงก้าวเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ เพราะได้รับอิทธิพลมาจากระบบทุนนิยม ทั้งในเรื่องของการค้า การอุตสาหกรรม และการบริการนานาชาติ โดยกิจการที่เป็นอุตสาหกรรม เริ่มต้นขึ้นจากปัญหาในด้านความมั่นคงของประเทศที่ทางกองทัพพิจารณาเห็นว่าจะต้องมีการสร้างโรงงานในการผลิตยุทธภัณฑ์ไว้ใช้ในยามสงคราม จึงมีการก่อตั้งกิจการในกระทรวงกลาโหมจำนวนมากมายังขึ้น เช่น โรงงานกระดาษ โรงงานน้ำตาล โรงงานกระสอบ เป็นต้น โรงงานเหล่านี้มีวัตถุประสงค์ทางความมั่นคงด้านทหาร และตั้งขึ้นช่วงสงคราม ซึ่งจากปัญหาความขาดแคลนนี้เอง ทำให้รัฐบาลคิดที่จะตั้งโรงงานอุตสาหกรรมขึ้นเพื่อผลิตสินค้าไว้ใช้ในประเทศ โดยลดการพึ่งพาการนำเข้าจากต่างประเทศ ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อทดแทนการนำเข้า โดยรัฐบาลได้ออกมาตรการปกป้องเพื่อคุ้มครองให้อุตสาหกรรมเหล่านี้อยู่ได้ ซึ่งมาตรการที่ใช้กันมากคือ การตั้งกำแพงภาษี และการให้สิทธิพิเศษต่าง ๆ แก่ผู้ที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนในกิจการต่างๆ มากมาย การให้การคุ้มครองแก่ผู้ประกอบการ มิได้จำกัดอยู่แต่เฉพาะในภาคอุตสาหกรรมเท่านั้น หากยังครอบคลุมถึงภาคธุรกิจ และภาคบริการด้วย

การส่งเสริมการลงทุนของไทยได้เริ่มดำเนินการอย่างจริงจังภายหลังการก่อตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ในปี พ.ศ. 2503 และออกกฎหมายใหม่เรียกว่า พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม พ.ศ. 2503 (ดูภาคผนวก) ซึ่งมีการกำหนดกิจการที่อยู่ในข่ายได้รับการส่งเสริมให้ชัดเจนขึ้น โดยเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ คือ เพื่อที่จะให้มีผู้ลงทุนประกอบกิจการอุตสาหกรรมมากขึ้น ด้วยการบัญญัติกฎหมายให้สิทธิและประโยชน์แก่ผู้ที่จะมาลงทุนเพิ่มขึ้นกว่าที่เป็นอยู่เดิม และปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งเสริมการลงทุนให้เป็นไปโดยสะดวกรวดเร็ว จึงจำเป็นต้องยกเลิกกฎหมายเดิมเสียและบทบัญญัติขึ้นใหม่ให้

เป็นไปตามวัตถุประสงค์นั้น การแก้ไขพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนฯ ได้กระทำ
 อีกใน พ.ศ.2505 (ดูภาคผนวก) จำแนกกิจการที่อยู่ในข่ายได้รับการส่งเสริมออก
 เป็น 3 ประเภท คือ ประเภท ก. ประเภท ข. และประเภท ค. ดังมีราย
 ละเอียดดังนี้

(1) กิจการอุตสาหกรรมจำพวก ก. ได้แก่กิจการอุตสาหกรรมที่สำคัญ และ
 จำเป็นแก่การเศรษฐกิจของประเทศ ตามที่ระบุประเภท และขนาดในกฎกระทรวง
 ซึ่งอาจกำหนดเงื่อนไขไว้ด้วยก็ได้

(2) กิจการอุตสาหกรรมจำพวก ข. ได้แก่กิจการอุตสาหกรรมที่สำคัญ และ
 จำเป็นแก่การเศรษฐกิจของประเทศในอันดับรองจากกิจการอุตสาหกรรมจำพวก ก.
 ตามที่ระบุประเภทและขนาดในกฎกระทรวง ซึ่งอาจกำหนดเงื่อนไขไว้ด้วยก็ได้

(3) กิจการอุตสาหกรรมจำพวก ค. ได้แก่ กิจการอุตสาหกรรมอื่นนอกจาก
 กิจการอุตสาหกรรมจำพวก ก. และกิจการอุตสาหกรรมจำพวก ข. ตามที่ระบุประ
 เภท และขนาด ในประกาศของคณะกรรมการโดยความเห็นชอบของนายกรัฐมนตรี
 ซึ่งอาจกำหนดเงื่อนไขไว้ด้วยก็ได้

1.1 การมีหลักประกัน

ผู้ได้รับการส่งเสริมจะได้รับหลักประกัน (ตามมาตรา 18) ดังต่อไปนี้

(1) รัฐจะไม่ประกอบกิจการอุตสาหกรรมขึ้นใหม่ แข่งขันกับกิจการ
 อุตสาหกรรมของผู้ได้รับการส่งเสริม

(2) รัฐจะไม่โอนกิจการอุตสาหกรรมของเอกชนมาเป็นของรัฐ

1.2 การให้สิทธิประโยชน์

ผู้ได้รับการส่งเสริมประกอบกิจการอุตสาหกรรมทุกจำพวกจะได้รับสิทธิ และประโยชน์ในกิจการอุตสาหกรรม (ตามมาตรา 19) ดังต่อไปนี้

(1) กรณีที่ผู้ได้รับการส่งเสริมเป็นบริษัทจำกัดจดทะเบียนในประเทศไทย หรือห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนในประเทศไทย จะได้รับอนุญาตให้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดิน เพื่อประกอบกิจการอุตสาหกรรมตามที่คณะกรรมการพิจารณาเห็นสมควร ทั้งนี้ แม้ว่า จะเกินกว่ากฎหมายอื่นที่กำหนด

(2) การได้รับงดเว้นการเสียอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักร ส่วน ประกอบ และอุปกรณ์ที่ใช้ในกิจการอุตสาหกรรม เครื่องมือ และเครื่องใช้ที่จำเป็นต้อง ใช้ในกิจการอุตสาหกรรม รวมทั้งโครงโรงงานสำเร็จรูป ซึ่งนำมาติดตั้งเป็น โรงงานเพื่อประกอบกิจการอุตสาหกรรมและอุปกรณ์การก่อสร้างโรงงานนั้นด้วยตาม ที่คณะกรรมการได้พิจารณาอนุมัติ ซึ่งอาจกำหนดวิธีการ และเงื่อนไขประกอบการ อนุมัตินั้นหรือไม่ก็ได้ แต่ทั้งนี้ต้องไม่เป็นสิ่งที่ผลิตได้ภายในประเทศซึ่งมีราคา และ คุณภาพใกล้เคียงกับชนิดที่ผลิตนอกประเทศ และมีปริมาณเพียงพอที่จะจัดหามาใช้ได้

(3) การได้รับงดเว้นการเสียภาษีการค้าสำหรับเครื่องจักร ส่วน ประกอบและอุปกรณ์ที่ใช้ในกิจการอุตสาหกรรม เครื่องมือและเครื่องใช้ที่จำเป็นต้อง ใช้ในกิจการอุตสาหกรรม รวมทั้งโครงโรงงานสำเร็จรูปซึ่งนำมาติดตั้งเป็นโรงงาน เพื่อประกอบกิจการอุตสาหกรรม และอุปกรณ์การก่อสร้างโรงงานนั้นด้วย ตามที่คณะกรรมการได้พิจารณาอนุมัติ ซึ่งอาจกำหนดวิธีการและเงื่อนไขประกอบการอนุมัตินั้น หรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการค้า ผู้ผลิต หรือผู้นำเข้า

(4) ในกรณีที่ผู้ได้รับการส่งเสริมเป็นนิติบุคคล ให้ได้รับการยกเว้น ไม่ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการประกอบกิจการอุตสาหกรรม มีกำหนดห้ารอบ ระยะเวลาบัญชีการเสียภาษีเงินได้ตามประมวลรัษฎากร ทั้งนี้ นับแต่รอบระยะเวลา บัญชีที่มีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ผลิตผลหรือมีรายได้ (ยกเว้นกรณีที่ผู้ได้รับการส่งเสริม ได้รับการส่งเสริมสำหรับการขยายกิจการอุตสาหกรรม)

(5) การอนุญาตให้นำ หรือส่งเงินออกนอกประเทศเป็นเงินตราต่างประเทศได้ เมื่อเงินนั้นเป็นเงินลงทุนที่ผู้ได้รับการส่งเสริมนำมาจากต่างประเทศ เงินกู้ต่างประเทศ ผลกำไรที่เกิดจากเงินลงทุนนั้น ดอกเบี้ยเงินกู้ต่างประเทศ หรือเป็นเงินที่ผู้ได้รับการส่งเสริมมีข้อผูกพันตามสัญญาเกี่ยวกับการใช้สิทธิบริการต่าง ๆ ในการประกอบกิจการอุตสาหกรรมของผู้ได้รับการส่งเสริม (กรณีที่คุณลย์แห่งการจ่ายเงินตราต่างประเทศต้องให้มีสำรองไว้ตามสมควร ธนาคารแห่งประเทศไทยจะงดหรือจำกัดการนำหรือส่งเงินนั้นออกนอกประเทศเป็นการชั่วคราวเพื่อผลดังกล่าวนี้ได้)

(6) ผู้ได้รับการส่งเสริมจะได้รับอนุญาตให้นำช่างฝีมือ หรือผู้ชำนาญการซึ่งเป็นคนต่างด้าว เข้ามาในประเทศไทยเพื่อประโยชน์แก่กิจการอุตสาหกรรมได้ตามจำนวน และกำหนดระยะเวลาให้อยู่ในประเทศไทยเท่าที่คณะกรรมการเห็นสมควร รวมตลอดถึงคู่สมรสและบุตรซึ่งอยู่ในอุปการะของบุคคลดังกล่าว ซึ่งคณะกรรมการอนุมัติ ทั้งนี้ไม่ว่าจะเกินอัตราจำนวนคนเข้าเมืองตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองหรือไม่

(7) การได้รับอนุญาตให้ส่งผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์ผลิตได้ออกนอกราชอาณาจักร ยกเว้นในกรณีที่เป็นเพื่อประโยชน์ความปลอดภัย หรือเศรษฐกิจของประเทศ

1.2.1 กิจการอุตสาหกรรมจำพวก ก.

นอกจากสิทธิและประโยชน์ตามมาตรา 19 แล้ว ผู้ได้รับการส่งเสริมประกอบกิจการอุตสาหกรรมจำพวก ก. จะได้รับงดเว้นการเสียอากรขาเข้าที่เรียกเก็บตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร และได้รับการยกเว้นการเสียภาษีการค้า สำหรับวัตถุดิบหรือวัสดุที่จำเป็นที่สั่งหรือนำเข้ามาจากต่างประเทศเพื่อประกอบกิจการอุตสาหกรรมเป็นปริมาณที่จะพึงใช้ในการผลิต หรือประกอบเป็นเวลาห้าปีตามที่คณะกรรมการพิจารณา กำหนด หากแต่วัตถุดิบหรือวัสดุที่จำเป็นนั้นจะต้องไม่เป็นสิ่งที่ผลิต หรือมีกำเนิดภายในประเทศ และซึ่งมีราคาและคุณภาพใกล้เคียงกับชนิดที่จะนำเข้ามาจากต่างประเทศ และมีปริมาณเพียงพอที่จะจัดหามาใช้ได้

1.2.2 กิจการอุตสาหกรรมจำพวก ข.

นอกจากสิทธิและประโยชน์ตามมาตรา 19 แล้ว ผู้ได้รับการส่งเสริมประกอบกิจการอุตสาหกรรมจำพวก ข. จะได้รับการลดอากรขาเข้าที่เรียกเก็บตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรลงกึ่งหนึ่ง และได้รับการลดภาษีการค้าลงกึ่งหนึ่งสำหรับวัตถุดิบหรือวัสดุที่จำเป็นที่สั่งหรือนำเข้ามาจากต่างประเทศเพื่อประกอบกิจการอุตสาหกรรมเป็นปริมาณที่จะพึงใช้ในการผลิตหรือประกอบเป็นเวลาห้าปีตามที่คณะกรรมการพิจารณา กำหนด หากแต่วัตถุดิบหรือวัสดุที่จำเป็นนั้นต้องไม่เป็นที่ผลิตหรือมีกำเนิดภายในประเทศและซึ่งมีราคาและคุณภาพใกล้เคียงกับชนิดที่จะนำเข้ามาจากต่างประเทศ และมีปริมาณเพียงพอที่จะจัดหามาใช้ได้

อย่างไรก็ตาม เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาห้าปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ผู้ได้รับการส่งเสริมประกอบกิจการอุตสาหกรรมจำพวก ก. และผู้ได้รับการส่งเสริมประกอบกิจการอุตสาหกรรมจำพวก ข. ที่เริ่มประกอบขึ้นใหม่จะไม่ได้สิทธิและประโยชน์ตามข้อ 1.2.1 และข้อ 1.2.2 และให้ถือว่ากิจการอุตสาหกรรมที่เริ่มประกอบขึ้นใหม่นั้นเป็นกิจการอุตสาหกรรมจำพวก ค.

1.2.3 กิจการอุตสาหกรรมจำพวก ค.

นอกจากสิทธิและประโยชน์ตามมาตรา 19 แล้ว คณะกรรมการอาจพิจารณาให้ผู้ได้รับการส่งเสริมประกอบกิจการอุตสาหกรรมจำพวก ค. ได้รับการลดอากรขาเข้าที่เรียกเก็บตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร ไม่เกินหนึ่งในสาม และได้รับการลดภาษีการค้าไม่เกินหนึ่งในสามสำหรับวัตถุดิบ หรือวัสดุที่จำเป็นที่สั่งหรือนำเข้ามาจากต่างประเทศเพื่อประกอบกิจการอุตสาหกรรมเป็นปริมาณที่จะพึงใช้ในการผลิตหรือประกอบเป็นเวลาห้าปีตามที่คณะกรรมการพิจารณา กำหนดด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี แต่วัตถุดิบหรือวัสดุที่จำเป็นนั้น ต้องไม่เป็นที่ผลิตหรือมีกำเนิดภายในประเทศ และซึ่งมีราคาและคุณภาพใกล้เคียงกับชนิดที่จะนำมาจากต่างประเทศ และมีปริมาณเพียงพอที่จะจัดหามาใช้ได้

นอกจากสิทธิและประโยชน์ที่กล่าวมาทั้งหมดแล้ว หากคณะกรรมการพิจารณาเห็นสมควรเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจของประเทศ ผู้ได้รับการส่งเสริมอาจได้รับสิทธิ และประโยชน์พิเศษอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างต่อไป นี้เป็นการเพิ่มเติมด้วย คือ

(1) การห้ามนำผลิตภัณฑ์และผลิตผล ชนิดเดียวกันกับที่ผู้ได้รับการส่งเสริมผลิต หรือประกอบได้ เข้ามาในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการส่งออกนอกและการนำเข้าเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้าบางอย่าง ภายในกำหนดระยะเวลาที่คณะกรรมการพิจารณาเห็นสมควร

(2) การขึ้นอากรขาเข้าที่ เรียกเก็บตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรสำหรับผลิตภัณฑ์หรือผลิตผลชนิดเดียวกันกับที่ผู้ได้รับการส่งเสริมผลิตหรือประกอบได้ภายในกำหนดระยะเวลาที่คณะกรรมการพิจารณาเห็นสมควร

(3) การงดหรือลดอากรขาออกที่ เรียกเก็บตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรสำหรับผลิตภัณฑ์หรือผลิตผลที่ผู้ได้รับการส่งเสริม หรือประกอบได้ภายในกำหนดระยะเวลาที่คณะกรรมการพิจารณาเห็นสมควร

(4) การงดหรือลดภาษีการค้าในกรณีที่ผู้ได้รับการส่งเสริม เป็นผู้ส่งออกซึ่งผลิตภัณฑ์หรือผลิตผลที่ตนเป็นผู้ผลิต ภายในกำหนดระยะเวลาที่คณะกรรมการพิจารณาเห็นสมควร

2. การส่งเสริมการลงทุนตั้งแต่ปี 2499 - 2508

การลงทุนโดยตรงของชาวต่างประเทศ (direct foreign investment) เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจสาขาอุตสาหกรรมสมัยใหม่ของประเทศไทย โดยตามตัวเลขของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน มีการลงทุนโดยตรงของชาวต่างประเทศในระหว่างปี 2499 - 2508 จำนวน 865 ล้านบาท ซึ่งการลงทุนนี้คิดเป็นร้อยละ 30 ของการลงทุนทั้งหมดที่ได้รับการส่งเสริมจากคณะกรรมการส่งเสริมการ

ลงทุนในระยะเวลาดังกล่าว โดยปกติแล้ว เงินทุนจากต่างประเทศนี้จะรวมกับเงิน
 ทุนในประเทศก่อตั้งกิจการร่วมกัน (joint ventures) โดยมีเงินทุนจากต่าง
 ประเทศเพียงร้อยละ 16 เท่านั้นที่ลงทุนในกิจการที่ชาวต่างประเทศล้วนเป็นเจ้าของ
 ของเอง จากปี 2499 ถึง 2508 คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนออกบัตรส่งเสริม
 299 ราย ประกอบไปด้วยบริษัทร่วมทุนไทย-ต่างประเทศ 169 ราย ไทยล้วน
 115 รายและต่างประเทศล้วน 15 ราย^๖ ซึ่งเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นว่า การลงทุนโดย
 ตรงของชาวต่างประเทศในประเทศไทยเป็นตัวกลางช่วยเรียกร้องการลงทุนภายใน
 ประเทศไทยให้ร่วมในกิจกรรมอุตสาหกรรมสมัยใหม่ เนื่องจากผู้ประกอบการในประเทศ
 ไทยทั้งจีนและไทยส่วนใหญ่ไม่สนใจการลงทุนในอุตสาหกรรม ฉะนั้นการลงทุนโดย
 ตรงโดยชาวต่างประเทศจึงมิใช่เป็นการแย่งที่การลงทุน ซึ่งปกติแล้วจะเป็นของผู้
 ประกอบการในประเทศ

อย่างไรก็ตาม การลงทุนของต่างประเทศที่เข้ามาตั้งแต่ยุคจอมพลสฤษดิ์ มัก
 จะเข้ามาลงทุนร่วมกิจการกับกลุ่มทุนไทยในลักษณะ "ร่วมทุน" และมีกลุ่มทุนไทย
 จำนวนมากที่ต้องการร่วมทุนกับบริษัทข้ามชาติ ซึ่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน
 กำหนดให้ผู้ถือหุ้นไทยต้องเกินกว่าร้อยละ 50 แต่ในทางปฏิบัติ กลไกการบริหารและ
 ข่ายงานทางการตลาดมักจะตกอยู่กับทางฝ่ายของทุนข้ามชาติ ทั้งนี้เพราะร้อยละ 51
 (หรือมากกว่านี้) ของผู้ถือหุ้นเป็นฝ่ายไทยนั้นเป็นทุนที่แตกกระจาย ประกอบด้วยผู้ถือ
 หุ้นจำนวนน้อยหลาย ๆ คน หรือหลาย ๆ กลุ่ม ขณะที่ทางฝ่ายทุนข้ามชาติมีผู้ถือหุ้นถึง
 ร้อยละ 49 (หรือต่ำกว่านี้) และเป็นหุ้นที่มีความกระจุกตัวสูง คือรวมอยู่ในมือของ
 กลุ่มทุนเพียงกลุ่มเดียว ดังนั้นหากผู้ลงทุนต่างชาติดึงกลุ่มทุนที่แตกกระจายของฝ่าย
 ไทยได้เพียงบางส่วน ก็จะทำให้มีอำนาจเหนือกว่ากลุ่มผู้ถือหุ้นไทยโดยทันที

ศูนย์วิจัยทรัพย์สินทางปัญญา
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9

การส่งเสริมการลงทุนของไทย ระหว่างปี 2503-2507

รายการ	2503-2506	2507
ก. 1. จำนวนบัตรส่งเสริม	140	54
1.1 การลงทุนใหม่	92	35
1.2 การขยายกิจการ	48	19
2. จำนวนของบริษัทที่ได้รับการส่งเสริม	116	47
2.1 บริษัทของไทย	49	19
2.2 บริษัทของต่างชาติ	2	-
2.3 บริษัทร่วมทุน	65	31
3. จำนวนเงินทุนจดทะเบียน	1,629.86	456.63
3.1 ไทย (ล้านบาท)	1,170.81	247.41
3.2 ต่างชาติ (ล้านบาท)	459.05	209.22
4. เงินลงทุนทั้งหมด (ล้านบาท)	4,338.41	1,582.03
5. เครื่องจักรและเครื่องมือ (ล้านบาท)	2,501.49	827.85
6. ประมาณจำนวนลูกจ้างคนไทย	43,500.00	8,393.00

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม
(สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนในปัจจุบัน)

3. ผลดีและผลเสีย เนื่องจากการส่งเสริมการลงทุน

(ก.) ผลดี

- 1) การใช้ประโยชน์ทรัพยากรภายในประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือมีการนำวัตถุดิบที่ผลิตขึ้นในประเทศมาใช้ประโยชน์มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลิตผลทางการเกษตร ได้แก่ ฝ้าย เมล็ดพืช ปอ ยาง ไม้ เป็นต้น ซึ่งต้องใช้ในอุตสาหกรรมทอผ้า กระสอบ และยางรถยนต์ เป็นต้น รวมทั้งยังช่วยให้ประชาชนมีงานทำเพิ่มขึ้น และสามารถฝึกฝนแรงงานให้เกิดความชำนาญงานในด้านต่าง ๆ มากขึ้น
- 2) การทำให้ผลิตผลประชาชาติ (National Product) เพิ่มขึ้น ตลอดจนทำให้เกิดมูลค่าเพิ่ม (Value added) ของสินค้าในประเทศสูงขึ้นด้วย เช่น การแปรสภาพฝ้ายโดยการทอผ้า เป็นต้น
- 3) การสะสมทุนภายในประเทศมีมากเพิ่มขึ้น เช่น อุตสาหกรรมปูนซีเมนต์มี 3 บริษัท รวมเงินลงทุนทั้งสิ้นประมาณ 2,070 ล้านบาท และอุตสาหกรรมผลิตเหล็กเส้น 2 บริษัท มีเงินลงทุน 1,273 ล้านบาท เป็นต้น ตลอดจนมีเครื่องจักรอุปกรณ์ที่ใช้ในโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม
- 4) มีการนำวิชาความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับการผลิตมาใช้ในวงการอุตสาหกรรม โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิต ทำให้คนไทยมีโอกาสฝึกฝนวิทยาการแผนใหม่เกี่ยวกับการใช้เครื่องจักรที่นำเข้ามาติดตั้งดังกล่าว
- 5) อุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ สามารถขยายตัวออกไปอย่างรวดเร็ว เห็นได้จากจำนวนผู้ที่ได้รับบัตรส่งเสริมจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม การขยายการผลิตทางด้านอุตสาหกรรมนี้ จะช่วยเสริมสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศให้มั่นคงยิ่งขึ้น และลดการพึ่งพาการผลิตทางเกษตรให้น้อยลง

6) การเสนอแนะเอกชน ให้ลงทุนในกิจการอุตสาหกรรมที่เหมาะสม กับความต้องการและการพัฒนาของประเทศ ภายใต้การสร้างบรรยากาศการลงทุน ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการ

7) การประหยัดเงินตราต่างประเทศในระยะยาว เนื่องจากมีอุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าทดแทนการนำเข้าจากต่างประเทศมากขึ้น และมีรายได้จากสินค้า อุตสาหกรรมที่ส่งออกไปยังต่างประเทศ ซึ่งสินค้าดังกล่าวนี้ได้แก่ ซีเมนต์ กระจก และผ้า เป็นต้น

(ข.) ผลเสีย

- 1) รัฐบาลรายได้จากภาษีอากรที่ยกเว้นให้แก่ผู้ได้รับบัตรส่งเสริม
- 2) รัฐบาลต้องมีรายจ่ายในการบริหารงานส่งเสริมอุตสาหกรรม และมีภาระในการควบคุมให้การใช้สิทธิประโยชน์ของผู้ได้รับบัตรส่งเสริมเป็นไปในขอบเขตที่กำหนดไว้
- 3) การอนุญาตให้นำเครื่องจักรมาติดตั้งในโรงงาน ก่อให้เกิดรายจ่ายย่อยเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นรายจ่ายในการซื้ออะไหล่ต่าง ๆ มาซ่อมแซมส่วนที่ชำรุด ซึ่งมักต้องสั่งซื้อจากต่างประเทศ
- 4) การบริหารงานด้านการผลิตส่วนใหญ่ผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศเป็นผู้ควบคุม อันอาจเป็นเหตุให้มีการแย่งการประกอบอาชีพกับคนไทย และได้เปรียบในการประกอบการค้า โดยบางกรณีมีการปฏิบัติที่ขัดต่อหลักการเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ด้านภาษีอากร กล่าวคือ มีการใช้สิทธิในทางมิชอบ เช่น การนำอุปกรณ์ไม่จำเป็นเข้ามาเพื่อจำหน่ายหากำไร หรือปฏิบัติตนผิดระเบียบการเข้าเมือง เป็นต้น
- 5) อุตสาหกรรมทดแทนการนำเข้า ส่วนใหญ่เน้นวัตถุดิบต่างประเทศมาใช้เป็นจำนวนมาก เช่น อุตสาหกรรมประกอบรถยนต์ อุตสาหกรรมเคมี และ อุตสาหกรรมสิ่งทอ เป็นต้น การใช้วัตถุดิบต่างประเทศสูงถึงอัตราร้อยละ 70-80

ของอุตสาหกรรมบางประเภท ทำให้มูลค่าเพิ่มน้อย ไม่ช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนเงินตราต่างประเทศ เพราะต้องใช้เป็นรายจ่ายในการซื้อวัตถุดิบเข้ามาในอัตราสูง ทั้งทำให้สินค้าที่ผลิตได้มีต้นทุนสูงเกินระดับปกติ ทำให้เกิดอุปสรรคในการส่งสินค้าที่ผลิตเหลือใช้ในประเทศออกไปจำหน่ายแข่งขันในตลาดโลก เพราะราคาสินค้ามีระดับสูง

6) การให้บัตรส่งเสริมแก่ผู้ลงทุนในโครงการใหญ่ที่ต้องใช้เงินลงทุนจำนวนมาก ทำให้ผู้ผลิตอุตสาหกรรมประเภทเดียวกันที่มีขนาดเล็กกว่า และไม่ได้ขอรับการส่งเสริมต้องเสียเปรียบในด้านการแข่งขัน

7) ในบางกรณีสำนักงานส่งเสริมการลงทุนฯ ได้อนุมัติบัตรส่งเสริมให้แก่กิจการหลายราย ซึ่งมีผู้ลงทุนคนเดียวกัน แต่ขอรับการส่งเสริมในอุตสาหกรรมประเภทเดียวกันหรือหลายประเภทในนามบริษัทต่าง ๆ กัน โดยมีโรงงานในที่แห่งเดียวกัน ทำให้ผู้ลงทุนสามารถใช้สิทธิประโยชน์ได้มากกว่าผู้ลงทุนรายอื่น การที่มิได้มีการตรวจสอบให้แน่นอนก่อนการอนุมัติบัตรส่งเสริมเช่นนี้ ทำให้เกิดแนวโน้มการผูกขาดในวงการผลิตขึ้น

8) การส่งเสริมอุตสาหกรรมมักจะไม่คำนึงถึงขนาดของการผลิตที่ทำให้ต้นทุนราคาต่ำ (Economies of Scale) เพราะอุตสาหกรรมบางประเภทที่ได้รับบัตรส่งเสริมนั้นมีการลงทุนที่ไม่ประหยัด ไม่เป็นไปตามหลักเศรษฐกิจ คือ บางโครงการที่จำเป็นต้องใช้เงินลงทุนจำนวนมากเพื่อขยายปริมาณการผลิตและลดต้นทุนที่สูง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 10

กิจการอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมตั้งแต่
เริ่มแรกจนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2507

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวน กิจการ อุตสาหกรรม (ราย)	อุตสาหกรรม		ทุนจดทะเบียน(บาท)		
		ริเริ่ม	ขยาย	เงินตราไทย	เงินตราต่างประเทศ	รวม
1. ยารักษาโรคแผนปัจจุบัน	4	4	-	14,877,000	30,177,000	45,054,000
2. น้ำตาล	13	8	5	428,365,850	8,134,150	436,500,000
3. พงชูรส	3	2	1	27,750,000	32,250,000	60,000,000
4. ทอผ้า ปั่นด้าย ย้อมสี และฟอกขาว	49	24	25	114,404,200	144,323,000	259,727,200
5. แผ่นเหล็กชุบดีบุก แผ่น เหล็กชุบสังกะสี และ ลวดหนาม	8	6	2	23,418,500	14,981,500	38,400,000
6. กระเบื้องไม้ปูพื้น อบรม ให้ทัน และ เซฟริงบอร์ด	9	7	2	45,295,000	205,000	45,500,000
7. ผลิตภัณฑ์ยาง	3	2	1	3,301,200	4,698,800	8,000,000
8. ยางนอกและยางใน รถยนต์	1	1	-	8,000,000	12,000,000	20,000,000
9. ถังน้ำมัน	1	1	-	4,500,000	500,000	5,000,000
10. ผลิตภัณฑ์อลูมิเนียม	4	1	3	20,690,000	1,698,000	22,388,000
11. ถ่านไฟฉาย	8	4	4	12,200,500	18,799,500	31,000,000
12. แบตเตอรี่	2	2	-	1,450,000	3,550,000	5,000,000

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวน กิจการ อุตสาหกรรม (ราย)	อุตสาหกรรม		ทุนจดทะเบียน(บาท)		
		ริเริ่ม	ขยาย	เงินตราไทย	เงินตราต่าง- ประเทศ	รวม
13. เคมีภัณฑ์	7	3	4	22,070,000	18,700,000	46,700,000
14. แห อวนจับปลา	2	1	1	12,000,000	6,000,000	18,000,000
15. นม	7	6	1	33,968,000	44,020,000	77,988,000
16. แป้งที่ใช้เป็นอาหาร	8	5	3	27,155,400	41,584,600	68,740,000
17. ซีเมนต์	6	1	5	241,322,000	18,678,000	260,000,000
18. กระเบื้องดินเผา	4	1	3	14,900,000	5,000,000	19,900,000
19. การประกอบรถยนต์ และรถแทรกเตอร์	11	10	1	45,155,000	41,335,000	86,490,000
20. ผลิตภัณฑ์เหมือง (ไม่ รวมน้ำมัน)	3	2	1	7,315,000	12,785,000	20,500,000
21. โรงถลุงเหล็กกล้า, เหล็กแปรรูป	18	13	5	57,314,000	60,886,000	118,200,000
22. อะไหล่รถยนต์	7	4	3	7,950,000	6,290,000	14,240,000
23. ผลิตภัณฑ์เส้นใย มะพร้าว	3	1	2	2,400,000	3,600,000	6,000,000
24. ห้องเย็น	5	4	1	8,900,000	100,000	9,000,000
25. ผลิตภัณฑ์แก้ว	3	3	-	11,100,000	9,900,000	21,000,000
26. โรงแรม	27	22	5	174,526,467	35,073,533	209,600,000
27. กระสอบป่าน	-	-	-	60,000,000	-	60,000,000
28. หมึกพิมพ์	1	1	-	1,700,000	1,700,000	3,400,000
29. ชิบรูด	3	2	1	9,555,000	2,945,000	12,500,000
30. สายอุปกรณ์ไฟฟ้า	16	12	4	48,956,750	40,028,250	88,625,000

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวน กิจการ อุตสาหกรรม (ราย)	อุตสาหกรรม		ทุนจดทะเบียน(บาท)		
		ริเริ่ม	ขยาย	เงินตราไทย	เงินตราต่าง- ประเทศ	รวม
31. สีทา	4	4	-	7,680,000	9,520,000	17,200,000
32. น้ำมันพืช	4	4	-	8,530,000	2,220,000	10,750,000
33. โรงฆ่าสัตว์	1	1	-	50,000,000	-	50,000,000
34. โรงกลั่นน้ำมัน	2	2	-	17,650,000	7,350,000	25,000,000
35. เลี้ยงไข่มุก	2	2	-	2,420,000	1,580,000	4,000,000
36. ชา	1	1	-	1,200,000	800,000	2,000,000
37. การประมงน้ำจืด	1	1	-	1,000,000	-	1,000,000
38. เครื่องมือในการเกษตร	1	1	-	2,000,000	-	2,000,000
39. เชือก	2	1	1	2,475,000	1,225,000	3,700,000
40. การขนส่งทางทะเล ระหว่างประเทศ	3	2	1	5,780,000	1,720,000	7,500,000
41. ผลิตภัณฑ์หวายและ ไม้ไผ่	4	4	-	1,200,000	1,700,000	2,900,000
42. การคัดและฟอกขนสัตว์ ปีก	1	1	-	50,200	949,000	1,000,000
43. ผลิตภัณฑ์กระดาษ	2	2	-	12,000,000	-	12,000,000
44. คาบอนไดออกไซด์	1	-	1	960,000	40,000	1,000,000
45. ท่อพลาสติก ท่อเหล็ก และท่อเหล็กเคลือบ สังกะสี	6	1	1	64,600,000	38,400,000	103,000,000
46. โรงอบพืชผล	1	-	-	7,200,000	4,800,000	12,000,000
47. จักรเย็บผ้า	1	-	-	1,000	4,999,000	5,000,000

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวน กิจการ อุตสาหกรรม (ราย)	อุตสาหกรรม		ทุนจดทะเบียน(บาท)		
		ริเริ่ม	ขยาย	เงินตราไทย	เงินตราต่าง- ประเทศ	รวม
48. กระจดุม	1	1	-	500,000	-	500,000
49. เส้นเอ็นแว่นตา	1	1	-	2,400,000	100,000	2,500,000
50. ปู่เคมี	1	1	-	120,000,000	-	120,000,000
51. อาหารกระป๋อง	2	2	-	6,955,000	5,545,000	12,500,000
52. แผ่นเสียง	1	1	-	3,000,000	-	3,000,333
53. รถยนต์และเครื่องมือ เครื่องยนต์	1	1	-	1,275,000	1,225,000	2,500,000
54. เส้นใยสังเคราะห์	1	-	-	3,200,000	25,500,000	32,000,000
55. อุตสาหกรรมย่อยหิน	3	1	3	39,015,000	14,985,000	54,000,000
56. ยางนอกและยางใน รถจักรยาน	1	1	-	2,400,000	1,600,000	4,000,000
57. รถจักรยาน	1	1	-	9,997,000	3,000	10,000,000
58. รถจักรยานยนต์	1	1	-	3,000,000	-	3,000,000
59. พวงพลาสติก	1	1	-	7,150,000	5,850,000	13,000,000
รวม	288	198	90	1,880,218,067	754,354,131	2,634,572,000

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม

4. การควบคุมบทบาทของผู้ใช้แรงงาน

กระบวนการผลิตแบบทุนนิยมที่ได้เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว ได้ก่อให้เกิดระบบแรงงานสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของทุนกับเจ้าของแรงงาน โดยความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์แบบขัดกันในตัวเอง (dialectical relationship) เพราะภายใต้ระบบทุนนิยม นายทุนจะมีอยู่ไม่ได้หากขาดแรงงาน เช่นเดียวกับการที่แรงงานรับจ้างจะมีอยู่ไม่ได้หากไม่มีนายทุน ซึ่งดำเนินกิจกรรมด้วยการจ้าง แต่ในอีกด้านหนึ่งภายใต้ความสัมพันธ์ดังกล่าว ก็แฝงไว้ด้วยความขัดแย้ง (inherent contradiction negation) กล่าวคือ ค่าจ้างของลูกจ้างเป็นต้นทุนตัวหนึ่ง การเพิ่มขึ้นของค่าจ้างเป็นการทอนกำไรอันเป็นเป้าหมายของนายทุนที่ต้องพยายามเพิ่มให้ได้สูงสุด ดังนั้น ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งย่อมก่อความกระทบกระเทือนความสัมพันธ์ในประการหลังกระบวนการสะสมทุนด้วยการปิดกั้นการแบ่งผลประโยชน์จากฝ่ายลูกจ้างดังกล่าว จึงก่อให้เกิดศักยภาพของความขัดแย้งในด้านแรงงานสัมพันธ์ นับตั้งแต่เริ่มกระบวนการดังกล่าวขึ้นในต้นทศวรรษ 2500

กระบวนการสะสมทุนในประเทศไทยเริ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2503 เป็นต้นมาโดยเป็นกระบวนการที่ใช้ประโยชน์จากแรงงานที่อาศัยนโยบายกีดค่าจ้างทั้งภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมไม่ให้เพิ่มขึ้น กระบวนการดังกล่าวก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างสำคัญต่อโครงสร้างความสัมพันธ์ทางการผลิตและการกระจายรายได้ ความสำเร็จและการเติบโตของการสะสมทุนด้านเดียว ได้ก่อให้เกิดศักยภาพของความขัดแย้งเพิ่มขึ้นกระบวนการสะสมทุนดังกล่าวได้อาศัยกลไกอำนาจรัฐเป็นเครื่องสนับสนุน เมื่อรัฐบาลสูญเสียความชอบธรรมในการปกครอง เมื่อไม่สามารถแก้วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจได้ กระบวนการสะสมทุนจึงถูกกระทบกระเทือน เกิดภาวะถดถอยในการลงทุน ความพยายามในการควบคุมของรัฐไม่ได้ลดลง หากได้เปลี่ยนรูปไปสู่ทิศทางที่ปิดหูปุ่น กล่าวคือ การขยายตัวของการสะสมทุนอุตสาหกรรมดังกล่าว ทำให้เกิดการขยายตัวของจำนวนลูกจ้างที่เปลี่ยนวิถีชีวิตจากชนบทเข้าสู่โรงงาน และเมื่อผสานเข้ากับวิกฤตการณ์ของระบบเศรษฐกิจและการครองชีพหรือระดับค่าครองชีพ ซึ่งเพิ่มขึ้น ก็ส่งผลต่อการสร้างความต้องการให้แก่ลูกจ้างมากขึ้น

ในระบบทุนนิยม ความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิงกับผู้ชายโดยสำคัญแล้ว ไม่ได้เป็นความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ต่อมนุษย์ (Human Relations) แต่เป็นความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ คนเราต้องขายแรงงาน ใช้เวลาส่วนใหญ่ในการทำงานเพื่อหารายได้มาเลี้ยงชีพ มากกว่าเพื่อการพัฒนาศักยภาพที่แท้จริงของตนเองอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของมนุษย์ การพึ่งพิงทางเศรษฐกิจเกิดขึ้นต่อเมื่อมีการขายแรงงาน เพราะในระบบทุนนิยมนั้น ราคาของแรงงาน (ค่าจ้าง) จะถูกกำหนดให้สอดคล้องกับความต้องการของนายทุนที่จะรักษาระดับช่องกำไร คนงานจึงได้รับค่าจ้างต่ำและต้องดิ้นรนทำงานมากขึ้นเพื่อหารายได้เสริม ในระบบนี้สิ่งที่ปรากฏเห็นได้ชัดในด้านหนึ่งคือ การสะสมกำไรอย่างไม่หยุดยั้ง กำไรที่พอกพูนขึ้นในมือของนายทุน ขณะที่คนส่วนใหญ่กลายเป็นผู้ขายแรงงานและในอีกด้านหนึ่งการคงอยู่ของ "กองทัพของคนว่างงาน" อย่างถาวร เพื่อทำให้คนงานแข่งขันกันเองและยอมรับค่าจ้างต่ำแทนที่จะหันหน้ามาร่วมมือและสามัคคีกัน เพราะฉะนั้นปัญหาการว่างงานและการขาดความมั่นคงในงาน การลดคุณค่าของแรงงานหญิง การเบียดขับชาวนาที่มีรายได้น้อยและปานกลาง และการขูดรีดโลกที่ 3 ผ่านการนำเข้าแรงงานราคาถูกต่างชาติ จึงเป็นลักษณะสำคัญของระบบเศรษฐกิจในปัจจุบัน ซึ่งมีปัญหาเกี่ยวพันกับโครงสร้าง ในความเป็นจริงการ "ครองกำไร" ของทุนไม่อาจพิจารณาจากการขยายตัวของระบบแรงงานรับจ้าง (wage labour) และการแข่งขันทางเศรษฐกิจ (competition) เพียงแค่นั้น แต่การ "ครองกำไร" นั้นเกิดในกระบวนการผลิต ซึ่งทุนเป็นผู้กำหนด ดังที่ มาร์กซ เขียนไว้

คณะปฏิวัติเห็นว่าสภาพแรงงานเป็นเสมือนพรรคการเมือง เมื่อยุบเลิกรัฐบาลสหภาพแรงงานก็ต้องเลิกด้วยเหมือนกับในมาเลเซียและประเทศอื่น ๆ เมื่อประกาศเลิกใช้รัฐธรรมนูญแล้ว ก็ห้ามเคลื่อนไหวทางการเมือง ประกอบกับผู้บริหารสมาคมมีความใกล้ชิดและปฏิบัติการเกี่ยวข้องกับนักการเมือง กรรมการใหญ่เข้าไปปฏิบัติการอย่างเปิดเผย เช่น มีการเป็นผู้แทนออกไปประชุมและติดต่อกับต่างประเทศ สมาคมใหญ่ 2 สมาคมดังกล่าวก็เล่นการเมือง เมื่อคณะปฏิวัติเห็นว่าขัดกับการดำเนินงานของคณะปฏิวัติ เขาก็ยอมจะยกเลิกไปด้วย สมาคม 2 สมาคมนี้ก็พยายามเรียกร้องค่าจ้าง และให้มีการใกล้ชิดกิจการกระทำของคณะกรรมการรุนแรงมาก เช่น เอาผู้หญิงมานอน ขัดขวางไม่ให้รถเข้าไป และใช้ภาษาที่ไม่น่าฟัง เป็นต้น ซึ่งแม้ว่าจะเป็นส่วนน้อยแต่ก็ทำให้ผู้ใหญ่มองในแง่ไม่ดีด้วย มีการนัดหยุดงานรายใหญ่ เช่น ปูนซีเมนต์

และรถไฟ เป็นต้น^๔ อันเป็นการใช้สิทธินัดหยุดงานที่ไม่จำเป็นและไม่ถูกต้องตามวิธีที่กฎหมายนี้กำหนด บิดเบือนสิทธิที่ลูกจ้างได้รับตามพระราชบัญญัติแรงงานไปในทางที่ก่อให้เกิดความไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน และอื่นๆ อีกหลายประการ การกระทำดังกล่าวนี้ เป็นการส่อไปในทางที่ไม่สุจริตซื่อตรงต่อกันเท่ากับเป็นการทำลายตัวลูกจ้างเอง และทำลายเศรษฐกิจของชาติ อันไม่ตรงกับความมุ่งหมายของทางราชการที่ต้องการให้นายจ้างและลูกจ้างปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความเข้าใจ เคารพต่อสิทธิและรับผิดชอบในหน้าที่ของตน^๕

รัฐบาล ได้ประกาศใช้กฎอัยการศึกทั่วราชอาณาจักรตั้งแต่วันที่ 20 ตุลาคม 2501 เป็นต้นมา บรรดาคดีที่มีข้อหาในความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ตามบัญชีท้ายประกาศคณะปฏิวัติ อยู่ในอำนาจศาลทหารที่จะพิจารณาพิพากษา (เว้นแต่คดีที่ต้องดำเนินในศาลคดีเด็กและเยาวชน ศาลอาญา และศาลจังหวัดทุกศาลในเขตมณฑลทหารบกที่ 1 และเขตจังหวัดทหารบกฉะเชิงเทรา เป็นศาลทหารกรุงเทพฯ ส่วนศาลจังหวัดนอกจากที่กล่าวนี้อยู่ในเขตมณฑลทหารบกใดเป็นศาลมณฑลทหารบกนั้นๆ) ส่วนการกระทำความผิดต่อพระราชบัญญัติป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ พ.ศ. 2495 เป็นความผิดที่มีเหตุพิเศษ เกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศ และความสงบเรียบร้อยของประชาชน เฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์ที่เป็นอยู่ในขณะนั้น จำเป็นต้องดำเนินการด้วยความเด็ดขาด เพื่อความมั่นคงของประเทศและเพื่อความสงบสุขของศาลทหารในเวลาไม่ปกติ อย่างไรก็ตาม ได้มีพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 16 พ.ศ. 2504 และพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 16 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2507 เพื่อผ่อนคลายเป็นคดีอาญาหลายประเภทตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 16 ให้ศาลพลเรือนเป็นผู้พิจารณาพิพากษาในเวลาต่อมา นอกจากนี้ รัฐบาลยังได้สกัดกั้นการสร้างอำนาจต่อรองของฝ่ายลูกจ้างด้วยการออกประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 19 เพื่อยกเลิกสิทธิในการรวมตัวเพื่อเรียกร้องและเจรจาต่อรองของลูกจ้าง ซึ่งเคยมีตาม พ.ร.บ. แรงงาน พ.ศ. 2499 เสีย ซึ่งประกาศดังกล่าวทำให้รัฐกลายมาเป็นผู้ชี้ขาดความสัมพันธ์ระหว่างทุนกับแรงงานด้วยการสั่งให้กรณีพิพาทแรงงานจะต้องยุติด้วยดุลพินิจของรัฐบาล

การห้ามใช้มาตรการแรงงานเพื่อต่อรองผลตอบแทนการทำงาน ไม่ได้ทำให้ คักยภาพของความขัดแย้งยุติลงแต่อย่างใด หากแต่ที่ทรงอยู่และไม่ขยายตัวอย่าง รวดเร็วก็เนื่องมาจากการที่ค่าครองชีพเปลี่ยนแปลงน้อยมาก กระนั้นก็ตาม การนัดหยุดงานก็คงมีอยู่ประปรายแม้จะน้อยกว่าก่อนหน้านั้นก็ตาม การหยุดงานที่เพิ่มขึ้นอัน สะท้อนให้เห็นถึงความล้มเหลวของมาตรการควบคุมแรงงานอันแบบเฉียบขาดที่เคยใช้มา ซึ่งแต่เดิมความขัดแย้งระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างได้มีมาก่อนปี 2475 และภายหลัง การเปลี่ยนแปลงการปกครองในเดือนมิถุนายน 2475 การรวมตัวของกรรมกรเพื่อ นัดหยุดงานมีมากขึ้น และมีการจัดตั้งสหภาพแรงงานภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ซึ่งชนชั้นทางอำนาจได้ใช้สหภาพแรงงานเป็นเครื่องมือในการฟาดฟันกันทางการเมือง ขณะที่สหภาพแรงงานที่จัดตั้งขึ้น หาได้มีสถานภาพถูกต้องตามกฎหมายแต่ประการใด จวบจนกระทั่งจอมพล ป.พิบูลสงคราม ต้องการแสวงหาฐานสนับสนุนจากมวลชน เพราะอำนาจทางการเมืองกำลังตกไปอยู่กับกลุ่มสี่เสาเทเวศร์ และกลุ่มชวยราชครู จึงได้ตรา พ.ร.บ.แรงงาน พ.ศ.2499 ขึ้น เพื่อยอมรับสหภาพแรงงานเป็นครั้งแรก และยินยอมให้กรรมกรมีสิทธิในการนัดหยุดงาน แต่กฎหมายฉบับนี้ก็บังคับใช้ อยู่ในช่วงเวลาอันสั้น และถูกล้มล้างไปตามประกาศคณะปฏิวัติ

อย่างไรก็ตาม การพิจารณาถึงสภาพการทำงานก็ควรจะทราบถึงมาตรฐาน แรงงานที่กฎหมายแรงงานได้วางไว้ตั้งแต่ปี 2500 ได้แก่ ชั่วโมงทำงาน การจ่าย ค่าจ้าง การจัดสวัสดิการ และเงินค่าทดแทน มาตรฐานที่กำหนดไว้คือ ชั่วโมง ทำงานปกติในงานอุตสาหกรรม ไม่เกินสี่ปดาค์ละ 48 ชั่วโมง งานพาณิชยกรรม 54 ชั่วโมง และงานอันตรายได้ไม่เกิน 42 ชั่วโมง เมื่อทำงานเกินกำหนดดังกล่าว (งานอันตรายทำเกินกำหนดไม่ได้) ลูกจ้างมีสิทธิได้ค่าล่วงเวลา เมื่อทำงานครบ 6 วัน ได้หยุด 1 วัน และมีวันหยุดตามประเพณีนิยม 13 วัน และถ้าทำงานครบหนึ่งปี ได้วันหยุดพักผ่อนประจำปีอีก 6 วัน ในด้านสวัสดิการ นายจ้างต้องจัดให้มีน้ำดื่ม ห้องน้ำห้องส้วม อุปกรณ์การรักษาพยาบาล และให้ลูกจ้างหยุดพักรักษาตัวโดยจ่ายค่าจ้างให้ปีละไม่เกิน 30 วัน ในกรณีที่ลูกจ้างประสบอันตรายจากการทำงาน นายจ้าง ต้องจ่ายเงินค่าทดแทนให้ สภาพการทำงานดังกล่าวนี้ถือเป็นมาตรฐานขั้นต่ำที่นายจ้างต้องปฏิบัติ จากการศึกษาสภาพการทำงานที่เป็นจริงอยู่ในขณะนั้น สภาพการทำงาน ของคนงานจำนวนมากยังต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ และแม้ว่ารัฐบาลได้มีการ ส่งเสริมการลงทุนแก่ภาคเอกชนทั้งในและต่างประเทศอย่างเต็มที่ด้วยการให้

สิทธิพิเศษยกเว้นลดหย่อนภาษีอากรอย่างมากมายต่อเรื่องสนับสนุนการจ่ายค่าแรงขั้นต่ำแก่คนงาน ไม่ยอมบังคับใช้กฎหมายแรงงานอย่างเคร่งครัด ไม่เคยใส่ใจชีวิตความเป็นอยู่ของแรงงาน รวมทั้งไม่เคยส่งเสริมสร้างหลักประกันแก่สิทธิอำนาจการรวมตัวต่อรองของลูกจ้างอย่างแท้จริง

สถานการณ์ปัญหาสุขภาพและความไม่ปลอดภัยในการทำงาน ได้ก้าวสู่วิกฤติชัดเจนแล้วพร้อม ๆ กับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการผลิตสมัยใหม่ การย้ายฐานการลงทุนจากต่างประเทศ การขยายตัวของโรงงานและเขตอุตสาหกรรมต่าง ๆ ในจังหวัด โดยที่คนงานไม่มีโอกาสรับรู้ถึงสารเคมีหรือภาวะมลพิษที่ต้องสัมผัสตลอดเวลา ทั้งยังไม่มีส่วนร่วมกำหนดนโยบายมาตรการในการป้องกันและยับยั้งแก้ไขปัญหาระยะยาวต่อสุขภาพที่เกิดขึ้นได้แต่อย่างใด โดยในขณะที่เจ้าหน้าที่ของรัฐก็ยังไม่มีความเข้มงวดในการตรวจสอบโรงงาน และลงโทษนายจ้างผู้ฝ่าฝืนกฎหมายความปลอดภัยในการทำงาน ซึ่งสำหรับประเทศไทยมีรายงานเกี่ยวกับโรคจากการทำงานครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2495 โดยเริ่มจากพิษสารตะกั่ว (เรื่องนี้ได้รับความสำคัญระดับชาติให้บรรจุในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 โดยจัดตั้งคณะกรรมการประสานงานอาชีพอนามัยแห่งชาติขึ้น) ต่อมาเกิดเหตุการณ์ในโรงงานด้านไฟฉายแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ เมื่อ พ.ศ. 2507 ซึ่งพบคนงานป่วยด้วยพิษแมงกานีสที่หายใจเข้าไปเป็นจำนวนถึง 41 ราย เป็นเหตุให้ปัญหาโรคภัยจากการทำงานได้รับความสนใจมากขึ้น (ขณะนั้นยังไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรงจนได้มีโครงการอาชีพ-อนามัยเมื่อ พ.ศ. 2510 และตั้งเป็นกองอาชีพอนามัยในปี พ.ศ. 2515 ในเวลาต่อมา)

นอกจากนี้ ปัญหาข้อขัดแย้งก็เกิดขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2503 คนงานชนข้างวารตามโรงสีจำนวน 3,000 คน ได้หยุดงานเป็นเวลาหนึ่งอาทิตย์ สาเหตุสำคัญเนื่องมาจากถูกเอาโรคเอาเปรียบจากหัวหน้าคนงาน (ทั้งนี้ภาวะการด้านแรงงานเริ่มแจ่มใสขึ้นหลังจากที่ได้มีการเปลี่ยนรัฐบาลในปี พ.ศ. 2507 เมื่อจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ถึงแก่อสัญกรรม และจอมพลถนอม กิตติขจร เข้ารับตำแหน่งในฐานะหัวหน้ารัฐบาลแทน) นอกจากนี้ปัญหาทางด้านแรงงานเริ่มปรากฏออกมาอันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ซึ่งเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2503 ซึ่งเป็นปีแรกที่ประกาศใช้แผนพัฒนาฯ ที่มีการเร่งรัดสร้างปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ และส่งเสริมการลงทุน เนื่องจากได้ทุ่มเทความสนใจไปในด้านเศรษฐกิจและการลงทุน จึงทำให้เกิดปัญหาทางสังคมและแรง

งานหลายอย่าง โดยเฉพาะทางด้านแรงงาน แม้จะมีความต้องการแรงงานหลายประเภท แต่ขณะเดียวกันก็ปรากฏว่าจำนวนคนว่างงานเพิ่มขึ้น ปัญหาข้อขัดแย้งก็เกิดขึ้นมาก รัฐบาลจึงเห็นความจำเป็นที่จะต้องพิจารณาและกำหนดนโยบายด้านกำลังคนและแรงงาน ขณะเดียวกันก็เริ่มพิจารณาและกำหนดนโยบายด้านกำลังคนและแรงงาน รวมทั้งเริ่มพิจารณายกร่างกฎหมายแรงงาน (มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาและระงับข้อพิพาทแรงงานขึ้นในปี พ.ศ. 2508 และในที่สุดก็ได้ยกฐานะกองแรงงานขึ้นเป็นกรมในปี พ.ศ. 2509 ในเวลาต่อมา)

การทำรัฐประหารของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ครั้งนั้น ได้มีคำสั่งให้ยกเลิกพระราชบัญญัติแรงงาน พ.ศ. 2499 บรรดาสหภาพแรงงานและสหพันธ์แรงงานที่ได้จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายแรงงานดังกล่าวเป็นอันสิ้นสุดถูกยุบเลิกไปด้วยผู้นำกรรมการจำนวนหนึ่งถูกจับกุม และถูกประหารชีวิต ซึ่งนับว่าขบวนการกรรมกรไทยได้ถูกยุบเลิกเข้าครอบงำอีกครั้งหนึ่ง และทำให้รูปแบบการเคลื่อนไหวของกรรมกรจากการเคลื่อนไหวอย่างเปิดเผยไปสู่การเคลื่อนไหวลับเรียกว่าเคลื่อนไหว "ใต้ดิน" และการที่รัฐบาลได้ใช้นโยบายรุนแรงปราบ จับกุม คุมขัง ประหารชีวิต ยกเลิกกฎหมายแรงงาน ยุบองค์การจัดตั้งของกรรมกรโดยอำนาจเผด็จการซิสซิลต์ ไม่ได้เป็นผลดีต่อความมั่นคงและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ เพราะรัฐจะต้องใช้งบประมาณแผ่นดินแบบสูญเปล่าไปในการแก้ปัญหาเหล่านี้อย่างมากมายมหาศาล สภาพดังกล่าวทำให้การครองชีพของประชาชนสูงขึ้นเรื่อยๆ ปัญหาอาชญากรรมต่างๆ ได้เกิดขึ้น การจับปล้น จับเรียกค่าไถ่ การพนัน ค้าของเถื่อน คอรัปชั่นฯ จะเกิดขึ้นมากมาย และจะเป็นผลสืบเนื่องขยายตัวในช่วงต่อไปข้างหน้าถึงขั้นเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจจากการแก้ไข จะมีทั้งปัญหาเงินเฟ้อ เงินฝืด เงินตึง พร้อม ๆ กัน ซึ่งนอกจากการใช้กฎหมายว่าด้วยการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์เป็นเครื่องมือในการปราบปรามจับกุมคุมขังประชาชนแล้ว ยังใช้กฎหมายในการปราบอันธพาล โดยสามารถตั้งข้อหาอันธพาลควบคุมไว้อย่างไม่มีการกำหนดข้อกอย่างหนึ่งด้วย"

กล่าวโดยสรุป การส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศของไทยที่เติบโตขึ้นนั้น นอกจากอาศัยสินค้าทุนและเทคโนโลยีจากต่างประเทศแล้ว ยังต้องอาศัยแรงงานราคาถูกเป็นสำคัญ หากปราศจากแรงงานราคาถูกเสียแล้ว การลงทุนจากต่างประเทศไม่อาจเติบโตขึ้นมาได้ สินค้าอุตสาหกรรมสามารถส่งออกได้มากและแข่งขันในตลาดโลกได้ดีก็เพราะมีราคาถูกเป็นสำคัญ ซึ่งราคาถูกเพราะค่าแรงงานถูก ไม่ใช่เพราะมีเทคโนโลยีดีกว่า หรือมีสินค้าทุนที่ดีกว่า กล่าวอีกนัยหนึ่งรัฐบาลไทยได้ผลประโยชน์จากการควบคุมแรงงาน แต่ผลตอบแทนที่ให้แก่แรงงานเหล่านี้ต่ำมาก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องค่าจ้าง สวัสดิการ การบริการสังคม และการดูแลเอาใจใส่จากรัฐบาล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เชิงอรรถ

^๑ดู รัตนา สายคณิต, เศรษฐศาสตร์การลงทุนทางตรงระหว่างประเทศ (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530)

^๒Thailand, Board of Investment, List of Products from Promoted Factories according to The Promotion of Industrial Investment Act (Bangkok, 1966)

^๓จรินทร์ เทศวานิช, การพัฒนาเศรษฐกิจ (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2523) หน้า 140-143.

^๔บัณฑิตย์ ธนชัยเศรษฐวุฒิ บรรณาธิการ, แรงงานกับการมีส่วนร่วม (กรุงเทพฯ : มูลนิธิเพรคริสเนเม้น, 2532) หน้า 35. เขียนไว้ว่า "กรรมการจำนวนมากเบียดเสียดกันอยู่ในโรงงาน พวกเขาเหล่านั้นถูกจัดตั้งเป็นกองพลแบบทหาร พวกเขาเป็นเพียงพลทหารในโรงงานที่ตกอยู่ภายใต้การควบคุมและการบังคับบัญชาที่มีลำดับชั้น กรรมการไม่ได้เป็นทาสของนายทุนหรือรัฐทุนนิยมเท่านั้น แต่ในแต่ละวัน แต่ละชั่วโมง หากเขาตกเป็นทาสของเครื่องจักร เป็นทาสของผู้คุมคนงาน และโดยเฉพาะชนชั้นบัวร์ชัวร์เจ้าของโรงงาน" (Communist Manifesto)

^๕นิคม จันทรวิฑูร, แรงงานไทยกับสหภาพแรงงาน (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2525) หน้า 95.

^๖ดู พิพัฒน์ ไทยอารีย์, รวมกฎหมายเกี่ยวกับแรงงาน (คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519) หน้า 63.

^๗นิคม จันทรวิฑูร, แรงงานไทยกับอุตสาหกรรม (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สมาคมสังคมนศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2515) หน้า 50-51.

เชิงอรรถ (ต่อ)

“นิคม จันทรวิฑูร, แรงงานไทยและการเดินทางที่ยาวนาน (กรุงเทพมหานคร : บริษัท
สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2524) หน้า 24.

“คำวิหิ เรื่องสุธรรม และจรรณู ละสา, ขบวนการกรรมกรในประเทศไทยกับการต่อสู้
เคลื่อนไหวและพัฒนาการของแรงงาน (กรุงเทพ : สำนักพิมพ์สันติธรรม, 2526)
หน้า 169-172.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย